

SPIS TREŚCI

Wstęp (<i>Jerzy Czernik</i>)	1
CZĘŚĆ OGÓLNA	
1. Rozwój chirurgii dziecięcej w Polsce (<i>Kazimierz Łodziński</i>)	5
2. Leczenie żywieniowe w chirurgii dziecięcej (<i>Janusz Książczyk</i>)	14
Definicja leczenia żywieniowego	14
Ocena stanu odżywienia	14
Ocena potrzeb energetycznych	18
Ogólne zasady leczenia żywieniowego	19
Powikłania żywienia pozajelitowego	24
Szczególne zasady dotyczące żywienia pozajelitowego noworodków	26
Produkty żywienia pozajelitowego	29
Zasady przygotowywania dożylniej mieszaniny odżywczej	30
Piśmiennictwo	32
3. Anestezjologia i intensywna terapia dzieci (<i>Andrzej Kübler</i>)	33
Przygotowanie do znieczulenia	33
Leki anestetyczne	34
Przeprowadzenie znieczulenia u dzieci	37
Postępowanie po znieczuleniu	41
Intensywna terapia dzieci	42
Piśmiennictwo	46
4. Zakażenia w chirurgii dziecięcej (<i>Wojciech Górecki</i>)	47
Zapalenie	47
Zapalenie otrzewnej	53
Ropień wewnątrzbrzuszy	55
Antybiotyki w profilaktyce zakażenia rany operacyjnej i leczeniu zakażeń chirurgicznych	59
Piśmiennictwo	61

5. Znaczenie obrazowej diagnostyki prenatalnej (USG/ECHO) dla chirurga dziecięcego (<i>Maria Respondek-Liberska</i>)	63
Terapia płodu	71
Część szczegółowa	74
Anomalie przewodu pokarmowego wykrywane prenatalnie, wymagające interwencji chirurgicznej po porodzie	74
Anomalie klatki piersiowej płodu w aspekcie działań chirurgicznych	82
Anomalie nerek i układu moczowego, wymagające interwencji chirurgicznej w okresie prenatalnym i po urodzeniu	89
Patologie pęcherza moczowego płodu	91
Piśmiennictwo	98

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

6. Wrodzone zarośnięcie przełyku (<i>Jerzy Czernik</i>)	101
Rys historyczny	101
Epidemiologia i etiopatogeneza	102
Embriologia	103
Anatomia przełyku i patofizjologia	104
Postacie anatomiczne zarośniętego przełyku i przetok przełykowo-tchawiczych	105
Objawy kliniczne i rozpoznanie	109
Ocena stanu noworodka i grupy ryzyka	112
Przygotowanie przedoperacyjne	112
Leczenie operacyjne	113
Postępowanie pooperacyjne	115
Powikłania wczesne i późne	116
Długoodcinkowa niedrożność przełyku	119
Przemieszczenie żołądka do śródpiersia	123
Wytworzenie płata rurowatego pobranego najczęściej z krzywizny większej żołądka	124
Wytworzenie przełyku z jelita grubego	126
Wytworzenie przełyku z jelita cienkiego	127
Podsumowanie	129
Piśmiennictwo	129
7. Wrodzona przepuklina przeponowa (<i>Maciej Bagłał</i>)	132
Terminologia	132
Anatomia patologiczna wady	133
Epidemiologia	133
Wady towarzyszące	134
Embriologia i patogeneza	134
Patofizjologia	135
Objawy kliniczne	136
Rozpoznanie	137
Leczenie	139
Wyniki leczenia	146
Chirurgia prenatalna	147
Piśmiennictwo	148
8. Wrodzona niedrożność dwunastnicy (<i>Maciej Bagłał</i>)	151
Epidemiologia	151
Embriologia	152

Anatomia patologiczna i klasyfikacja	153
Objawy kliniczne	154
Rozpoznanie	155
Leczenie	156
Postępowanie pooperacyjne	160
Powikłania	161
Wyniki leczenia	162
Piśmiennictwo	162
9. Wrodzone zarośnięcie jelita cienkiego (Maciej Bagłaj)	164
Epidemiologia	164
Anatomia patologiczna	165
Etiopatogeneza	167
Patofizjologia	168
Objawy kliniczne	169
Rozpoznanie	171
Leczenie	172
Opieka pooperacyjna	177
Wyniki leczenia	178
Piśmiennictwo	178
10. Wady odbytu i odbytnicy (Elżbieta Grochowska)	181
Epidemiologia	181
Embriologia	181
Podział i opis wad	183
Rozpoznanie wad	191
Leczenie operacyjne	195
Powikłania leczenia z uwzględnieniem metod naprawczych	198
Wyniki leczenia i rokowanie	199
Piśmiennictwo	200
11. Choroba Hirschsprunga (Dariusz Patkowski)	202
Etiologia	202
Uwarunkowania genetyczne	203
Patofizjologia	204
Występowanie	205
Klasyfikacja	205
Inne zaburzenia unerwienia jelit	205
Obraz kliniczny	206
Diagnostyka	207
Leczenie	209
Powikłania	214
Wyniki leczenia	215
Piśmiennictwo	215
12. Obumierające zapalenie jelit (Jerzy Czernik)	218
Określenie	218
Rys historyczny	218
Epidemiologia	219
Etiologia i patogeneza	220
Objawy kliniczne	223
Rozpoznanie	225

Leczenie	227
Postępowanie pooperacyjne	230
Powikłania	231
Piśmiennictwo	232
13. Niedrożność smółkowa jelita (Maciej Bagłał)	234
Epidemiologia	234
Patogeneza	235
Anatomia patologiczna i klasyfikacja	235
Objawy kliniczne	236
Rozpoznanie	237
Leczenie	239
Postępowanie pooperacyjne	242
Wyniki leczenia	243
Niedrożność smółkowa u noworodków z bardzo niską masą urodzeniową ciała	244
Zespół korka smółkowego	244
Piśmiennictwo	246
14. Zaburzenia zwrotu jelit – malrotatio (Maciej Bagłał)	248
Embriologia	248
Patologia	249
Epidemiologia	252
Objawy kliniczne	253
Rozpoznanie	254
Leczenie	256
Zabieg operacyjny	256
Wyniki leczenia	258
Piśmiennictwo	258
15. Wady powłok jamy brzusznej (Dariusz Patkowski)	260
Terminologia i anatomia wad	260
Epidemiologia i etiologia	263
Embriologia wad ściany jamy brzusznej	264
Postępowanie w okresie ciąży	265
Postępowanie przedoperacyjne	267
Leczenie	268
Postępowanie pooperacyjne	273
Powikłania	274
Rokowanie	274
Piśmiennictwo	275
16. Wodogłowie u dzieci (Lech Polis)	278
Rys historyczny	278
Anatomia układu komorowego	278
Krążenie płynu mózgowo-rdzeniowego	279
Klasyfikacja wodogłowia	281
Objawy kliniczne wodogłowia	286
Diagnostyka wodogłowia	287
Współczesne metody leczenia wodogłowia	289
Powikłania chirurgicznego leczenia wodogłowia	294
Leczenie wodogłowia towarzyszącego wadom dysraficznym	296
Piśmiennictwo	297

17. Wady rozszczepowe układu nerwowego (<i>Tomasz S. Lenkiewicz, Wojciech Dębek</i>)	300
Embriologia	300
Patofizjologia wad cewy nerwowej	301
Zapobieganie wadom cewy nerwowej	302
Objawy wad cewy nerwowej, diagnostyka pre- i postnatalna	303
Przepukliny oponowe i oponowo-mózgowe	303
Przepukliny oponowe i oponowo-rdzeniowe	307
Zespół rozszczepionej struny grzbietowej	314
Piśmiennictwo	316
18. Zespół wycinowania i wierzchniactwa (<i>Małgorzata Baka-Ostrowska</i>)	318
Epidemiologia	318
Embriogeneza	318
Anatomia i patofizjologia	320
Diagnostyka	323
Leczenie	326
Powikłania leczenia	329
Wyniki leczenia i rokowanie	330
Piśmiennictwo	333
19. Leczenie operacyjne bliźniąt zrośniętych – syjamskich (<i>Adam Bysiek</i>)	335
Epidemiologia	335
Historia	335
Embriologia wady	337
Anatomia i klasyfikacja	337
Diagnostyka i prowadzenie przedoperacyjne	338
Wskazania do leczenia operacyjnego	342
Leczenie chirurgiczne	343
Piśmiennictwo	344
20. Wady rozwojowe w chirurgii twarzy i czaszki (<i>Zofia Dudkiewicz</i>)	346
Określenie	346
Przedwczesne zarastanie szwów czaszki	347
Dyzostozy, dysplazje, karłowatości i szczeliny czaszkowo-twarzowe	350
Rozszczep wargi i podniebienia	355
Własne standardy postępowania chirurgicznego w leczeniu rozszczepu podniebienia pierwotnego i wtórnego	362
Piśmiennictwo	365
21. Wady wrodzone ściany klatki piersiowej (<i>Janusz Bohosiewicz</i>)	368
Klatka piersiowa lejkowata	368
Klatka piersiowa kurza	372
Rzadkie zespoły	373
Piśmiennictwo	373
22. Wady rozwojowe układu oddechowego (<i>Wojciech Korlacki, Józef Dzielicki</i>)	375
Zarys embriologii układu oddechowego	375
Zaburzenia rozwojowe układu oddechowego	379
Wady drzewa tchawiczego-oskrzelowego	379
Wady tkanki płucnej	382
Wady naczyń płucnych	392
Piśmiennictwo	394

23. Nabyte schorzenia płuc i opłucnej (<i>Józef Dzieliński, Wojciech Korlaciński</i>)	396
Powikłania infekcyjne	396
Ropień płuca (<i>abscessus pulmonis</i>)	396
Torbiele powietrzne (<i>pneumatocele</i>)	398
Ropniak opłucnej (<i>empyema pleurae</i>)	399
Rozstrzenie oskrzeli (<i>bronchiectases</i>)	403
Chłonkotok opłucnowy (<i>chylothorax</i>)	404
Odma opłucnowa (<i>pneumothorax</i>)	405
Inne nabyte schorzenia płuc wymagające interwencji chirurgicznej	407
Urazy klatki piersiowej	408
Podstawowe zabiegi torakochirurgiczne odbarczające jamę opłucnej	409
Piśmiennictwo	411
24. Guzy śródpiersia (<i>Krystyna Sawicz-Birkowska</i>)	413
Określenie	413
Epidemiologia	413
Embriologia	414
Anatomia chirurgiczna śródpiersia	414
Patofizjologia	415
Objawy kliniczne	416
Rozpoznanie i badania diagnostyczne	417
Guzy śródpiersia u dzieci z uwzględnieniem ich specyfiki	418
Leczenie guzów śródpiersia	424
Rokowanie	425
Piśmiennictwo	425
25. Odpyływ żołądkowo-przełykowy (<i>Andrzej Chilarski</i>)	427
Patofizjologia	427
Rozpoznanie	429
Leczenie	433
Powikłania pooperacyjne	437
Podsumowanie	439
Piśmiennictwo	440
26. Przerostowe zwężenie odźwiernika (<i>Adam Bysiek</i>)	442
Epidemiologia	442
Etiologia i patogenеза	443
Patofizjologia	444
Objawy kliniczne i rozpoznanie	445
Postępowanie lecznicze	447
Wyniki leczenia i rokowanie	451
Piśmiennictwo	451
27. Zdwojenia przewodu pokarmowego (<i>Jerzy Osemlak</i>)	453
Definicja	453
Epidemiologia	453
Patomorfologia	453
Embriopatogeneza	457
Objawy	459
Diagnostyka i leczenie	459
Piśmiennictwo	468

28. Patologia przewodu żółtkowo-jelitowego (Ewa Andrzejewska)	470
Występowanie	470
Embriologia	470
Patomorfologia	471
Objawy kliniczne	473
Rozpoznanie	474
Leczenie	475
Powikłania leczenia z uwzględnieniem metod naprawczych	476
Wyniki leczenia i rokowanie	476
Piśmiennictwo	476
29. Wgłobienie jelita (Czesław Stoba)	478
Epidemiologia	478
Etiologia i patofizjologia	479
Objawy kliniczne	481
Rozpoznanie	481
Leczenie nieoperacyjne	483
Leczenie chirurgiczne	484
Powikłania leczenia	487
Wyniki	487
Piśmiennictwo	487
30. Zapalenie wyrostka robaczkowego u dzieci (Czesław Stoba)	489
Historia	489
Epidemiologia	490
Embriologia	490
Patofizjologia	491
Nawracające i przewlekłe zapalenie wyrostka robaczkowego	492
Rozpoznanie	492
Diagnostyka różnicowa	496
Leczenie	497
Powikłania	501
Zalecany algorytm postępowania w zapaleniu wyrostka robaczkowego	501
Piśmiennictwo	502
31. Nieswoiste zapalenia jelit (Piotr Kaliciński)	504
Epidemiologia	504
Etiopatogeneza	504
Wrzodziejące zapalenie jelita grubego	506
Choroba Leśniowskiego-Crohna	516
Piśmiennictwo	525
32. Zaparcie i zaburzenia trzymywania stolca (Elżbieta Grochowska)	526
Anatomia czynnościowa dna miednicy	526
Motoryczne mechanizmy odbytniczo-okrężnicze	527
Zaparcia	527
Nietrzymanie stolca	531
Piśmiennictwo	532
33. Nadciśnienie wrotne u dzieci (Krystyna Sawicz-Birkowska)	534
Wprowadzenie	534
Anatomia wrotnego układu krążenia	534
Fizjologia i hemodynamika krążenia żylnego w układzie żyły wrotnej	535

Patofizjologia	536
Przyczyny nadciśnienia wrotnego u dzieci	537
Objawy nadciśnienia wrotnego	539
Rozpoznanie nadciśnienia wrotnego	541
Leczenie nadciśnienia wrotnego	543
Profilaktyka nawrotu krwawienia z żyłaków przełyku	551
Piśmiennictwo	552
34. Zarośnięcie dróg żółciowych (Jerzy Czernik)	553
Rys historyczny	553
Etiologia i patogenеза	554
Objawy kliniczne i rozpoznanie	555
Leczenie	557
Postępowanie pooperacyjne	560
Powikłania	561
Rokowanie i wyniki	562
Piśmiennictwo	564
35. Torbiele przewodu żółciowego wspólnego (Jerzy Czernik)	567
Etiologia i patogenеза	567
Objawy	569
Rozpoznanie	569
Leczenie	570
Powikłania	571
Piśmiennictwo	572
36. Schorzenia chirurgiczne śledziony (Janusz Bohosiewicz)	574
Anatomia śledziony	574
Embriologia	575
Fizjologiczna czynność śledziony	575
Patologiczna czynność śledziony	575
Powikłania po usunięciu śledziony	576
Urazy śledziony	576
Chirurgia śledziony	577
Rzadkie wady i choroby śledziony	578
Piśmiennictwo	580
37. Wrodzone i nabyte choroby trzustki (Piotr Kaliciński)	582
Embriologia	582
Anatomia i fizjologia trzustki	583
Wrodzone anomalie trzustki	585
Anomalie anatomiczne trzustki	586
Nesidiodyspłazja	587
Zapalenie trzustki	593
Ostre zapalenie trzustki	593
Przewlekłe zapalenie trzustki	601
Urazy trzustki	602
Guzy trzustki	607
Guzy pochodzenia egzokrynnego	607
Guzy pochodzenia endokrynnego	611
Piśmiennictwo	612

38. Choroby tarczycy (Maciej Baglaj)	614
Embriologia	614
Wady rozwojowe tarczycy	615
Torbiel przewodu tarczowo-językowego	615
Schorzenia nabyte gruczołu tarczowego	618
Nadczynność tarczycy	618
Wole guzkowe	621
Nowotwory tarczycy	627
Piśmiennictwo	633
39. Guzy nadnercza (Krystyna Sawicz-Birkowska)	635
Wprowadzenie	635
Anatomia	635
Embriologia i fizjologia	636
Guzy nadnerczy u dzieci	638
Zespół Cushinga	638
Nowotwory nadnercza	644
Piśmiennictwo	648
40. Przepuklina pachwinowa i pępkowa (Jerzy Czernik)	649
Przepuklina pachwinowa	649
Przepuklina uwięźnięta	653
Przepuklina pępkowa	659
Piśmiennictwo	661
41. Wady rozwojowe nerek (Wojciech Apoznański)	663
Obustronny brak nerek	664
Jednostronny brak nerki	665
Nerka nadliczbowa	666
Niedorozwój nerek lub nerki	666
Zwyrodnienie wielotorbielowate nerki	666
Autosomalna recesywna wielotorbielowatość nerek	667
Autosomalna dominująca wielotorbielowatość nerek	668
Torbiel pojedyncza nerki – torbiel prosta	669
Nerka gąbczasta	670
Ektopia nerki	670
Skrzyżowana ektopia z fuzją lub bez fuzji nerek	672
Nerka podkowiasta	673
Zaburzenia rotacji nerki	676
Piśmiennictwo	676
42. Wodonercze (Wojciech Apoznański)	678
Występowanie	678
Przyczyny	679
Patofizjologia	679
Współistnienie innych wad układu moczowego	680
Objawy kliniczne	680
Rozpoznanie	681
Postępowanie	683
Leczenie operacyjne	685
Ocena pooperacyjna	686
Piśmiennictwo	687

13429

43. Olbrzymi moczowód (<i>Czesław Szymkiewicz</i>)	688
Przeszkodowe moczowody olbrzymie	690
Odpływowe moczowody olbrzymie	694
Nieprzeszkodowe i nieodpływowe moczowody olbrzymie	697
Piśmiennictwo	697
44. Odpływ pęcherzowo-moczowodowy (<i>Wojciech Apoznański, Jerzy Czernik</i>)	699
Rys historyczny	699
Podział	700
Mechanizmy patofizjologiczne	701
Występowanie – czynniki ryzyka	704
Rozpoznanie	704
Klasyfikacja	705
Następstwa patologiczne	706
Leczenie zabiegowe	706
Postępowanie pooperacyjne	711
Piśmiennictwo	711
45. Zastawka cewki tylnej (<i>Czesław Szymkiewicz</i>)	713
Etiopatogeneza	714
Klasyfikacja	715
Obraz kliniczny	716
Rozpoznanie	717
Leczenie	719
Piśmiennictwo	723
46. Spodziektwo (<i>Wiesław Urbanowicz</i>)	725
Definicja i klasyfikacja	725
Występowanie i etiologia	727
Embriologia	727
Nieprawidłowości towarzyszące	728
Operacje naprawcze spodziektwa	729
Wyniki leczenia oraz powikłania pooperacyjne	740
Piśmiennictwo	741
47. Obojnactwo (<i>Małgorzata Baka-Ostrowska</i>)	743
Definicja	743
Epidemiologia	744
Embriologia	744
Charakterystyka różnych rodzajów obojnactwa	746
Rozpoznanie różnicowe	752
Leczenie dzieci z obojnaczymi narządami płciowymi	753
Wyniki leczenia i rokowanie	760
Piśmiennictwo	760
48. Wnętrostwo (<i>Irena Latawiec-Mazurkiewicz</i>)	762
Epidemiologia	762
Embriologia	763
Patofizjologia	765
Objawy kliniczne	768
Rozpoznanie	770
Leczenie	772

Powikłania leczenia	776
Wyniki leczenia i rokowanie	777
Piśmiennictwo	779
49. Zespół ostrej moszny (Olgierd Sarrazin)	782
Embriologia	782
Przyczyny	783
Leczenie operacyjne	787
Piśmiennictwo	788
50. Pęcherz neurogeny (Andrzej Jankowski)	790
Epidemiologia	790
Embriologia	790
Patofizjologia	791
Objawy kliniczne	791
Rozpoznanie	792
Leczenie	797
Powikłania	802
Wyniki leczenia i rokowanie	804
Piśmiennictwo	805
51. Zakażenia układu kostno-stawowego (Jerzy Osemlak)	808
Epidemiologia	808
Patogeneza	809
Diagnostyka	810
Leczenie	812
Piśmiennictwo	813
52. Przeszczepianie narządów jamy brzusznej u dzieci (Piotr Kaliciński)	815
Wstęp	815
Przeszczepienie nerki	816
Przeszczepienie wątroby	821
Przeszczepianie jelita u dzieci	831
Podsumowanie	832
Piśmiennictwo	832
53. Chirurgia małoinwazyjna (Józef Dziełicki, Wojciech Korlacki)	834
Rys historyczny	834
Sprzęt wideochirurgiczny	834
Technika operacyjna i instrumentarium	837
Powikłania w chirurgii małoinwazyjnej	841
Wybrane zabiegi laparoskopowe	843
Wybrane zabiegi torakoskopowe	853
Piśmiennictwo	855
Skorowidz	857